

Minimilöner och integration av flyktingar på arbetsmarknaden – så kan experiment förbättra kunskapsläget

MATS HAMMARSTEDT OCH PER SKEDINGER

Mats Hammarstedt är professor i nationalekonomi vid Linnéuniversitetet i Växjö. mats.hammarstedt@lnu.se

Per Skedinger är forskare vid Institutet för Näringslivsforskning (IFN), adjungerad professor i nationalekonomi vid Linnéuniversitetet i Växjö och vice ordförande i Arbetsmarknadsekonomska rådet. per.skedinger@ifn.se

Denna artikel inleds med en översiktlig beskrivning av flyktingars situation på arbetsmarknaden i Sverige. Sedan kartläggs kunskapsläget beträffande effekter av förändrade minimilöner på sysselsättningen. Både teori och empiri pekar på att effekterna på sysselsättningen inte nödvändigtvis är symmetriska, utan att effekterna av sänkningar är mindre än effekterna av höjningar. Den osäkerhet som finns kring sysselsättningseffekterna av sänkningar av minimilönen måste därför anses vara större än den som rör effekterna av höjningar. Avslutningsvis presenterar vi ett konkret förslag på hur kunskaperna om minimilönernas effekter på sysselsättningen kan förbättras med hjälp av regelrätta experiment.

Sverige står inför utmaningen att integrera stora grupper nyanlända flyktingar på arbetsmarknaden. Det är välkänt att utrikes födda, och framför allt flyktinginvandrare, är en utsatt grupp på den svenska arbetsmarknaden. Inom forskningen råder relativ konsensus om att olika faktorer, såsom låg formell utbildningsnivå, bristande språkkunskaper, avsaknad av nätverk och sociala kontakter samt förekomsten av diskriminering, i varierande grad bidrar till utrikes föddas utsatta position.¹

Olika typer av utbildningsinsatser kommer att vara ett centralt inslag i arbetet med att integrera de senaste årens flyktingar på den svenska arbetsmarknaden. Men inte sällan framförs uppfattningen att enbart utbildningsinsatser inte är tillräckliga, och förslag på olika reformer på arbets- och bostadsmarknaden har framförts.² Ofta syftar de framförda förslagen till att sänka trösklarna på arbetsmarknaden. Några av de oftast förekommande är att sänka de kollektivavtalsreglerade minimilönerna samt att skapa nya typer av ”enkla jobb” för lågutbildade flyktingar och andra nyinträdande på arbetsmarknaden.

Debatten om huruvida sänkta minimilöner är ett effektivt sätt att öka sysselsättningen bland flyktingar är välkommen. Men vi vill påstå att frågan om huruvida reducerade minimilöner kan tänkas öka sysselsättningen är mer komplex än vad som hittills framkommit. Vi behöver veta betydligt mer om i vilken utsträckning minskade minimilöner förmår öka sysselsättningen bland nyanlända i Sverige.

Denna artikel inleds med en översiktlig beskrivning av flyktingars situation på arbetsmarknaden i Sverige. Vi presenterar även information om

¹ Se Aldén och Hammarstedt (2015).

² Behovet av reformer för att underlätta nyanlända flyktingars inträde på arbets- och bostadsmarknaden har framförts i debattartiklar av bl a Aldén och Hammarstedt (2017) och Lindbeck och Persson (2017).

Vi tackar Niclas Berggren och Simon Ek för synpunkter.

utbildningsnivån bland olika grupper av utrikes födda för år 2016. Sedan kartläggs kunskapsläget beträffande effekter av förändrade minimilöner på sysselsättningen. Vi diskuterar de teoretiska utgångspunkterna för den empiriska forskningen och redovisar resultat från såväl den omfattande internationella forskningen som de svenska studier som gjorts. En viktig slutsats från denna genomgång är att mycket få skattningsresultat avser *sänkta* minimilöner, och både teori och den knapphändiga empiri som finns pekar på att effekterna på sysselsättningen inte nödvändigtvis är symmetriska, utan att effekterna av sänkningar är *mindre* än effekterna av höjningar. Den osäkerhet som finns kring sysselsättningseffekterna av sänkningar av minimilönen måste därför anses vara större än den som rör effekterna av höjningar. Mot denna bakgrund är syftet med denna artikel att avslutningsvis presentera ett konkret förslag på hur arbetsmarknadens parter i samarbete med forskare kan bidra till att förbättra kunskaperna om minimilönernas effekter på sysselsättningen med hjälp av regelrätta experiment.

1. Flyktingars integration på den svenska arbetsmarknaden

I detta avsnitt redovisas uppgifter om flyktingars situation på den svenska arbetsmarknaden. När vi studerar andelen sysselsatta använder vi oss av statistik från Statistiska centralbyrån (SCB). Med ”sysselsatt” avses att man var registrerad som sysselsatt i november det aktuella året. För utbildningsnivån använder vi SCB:s uppgifter år 2016.

För flyktingar som blev folkbokförda i Sverige 1997 visar tabell 1 att knappt 62 procent var sysselsatta efter 15 år i landet. Samma andel sysselsatta efter 15 år i landet framkommer för den kohort som blev folkbokförd i Sverige år 2000. Samtliga kohorter som redovisas i tabellen uppvisar en liknande sysselsättningsutveckling över tid. Fem år efter folkbokföring i Sverige var 37 procent av de flyktingar som folkbokfördes 2010 registrerade som sysselsatta i Sverige. Detta kan jämföras med 35 procent bland dem som blev folkbokförda år 2000 och knappt 42 procent bland dem som blev folkbokförda 2005.

Tabell 2 visar utbildningsnivån bland utrikes födda från några av de länder varifrån de senaste årens flyktinginvandring kommit.³ Det framkommer att andelen lågutbildade är högre och andelen högutbildade lägre bland utrikes födda från dessa länder än vad den är bland såväl den totala utrikes födda befolkningen som bland inrikes födda. Speciellt hög andel lågutbildade personer finner vi bland utrikes födda från Somalia. År 2016 hade över 50 procent av dessa en utbildningsnivå motsvarande förgymnasial utbildning eller lägre. Enbart 5 procent av de utrikes födda från Somalia hade en eftergymnasial utbildning som var tre år eller längre.

Vi kan således konstatera att en relativt stor andel utrikes födda perso-

³ Kvaliteten och inriktningen på utbildningar förvärvade i olika länder kan skilja sig åt, vilket kan medföra att utrikes födda oftare än andra har arbeten under sin formella kvalifikationsnivå.

Tabell 1
Andel förvärvsarbetande flyktingar efter vistelsetid i Sverige

Antal år sedan invandring	År för folkbokföring				
	1997	2000	2005	2010	2013
0	3,5	4,2	9,1	2,9	5,6
1	9,8	11,0	15,6	9,8	16,0
2	17,9	18,6	26,6	15,7	26,9
5	43,8	35,0	41,6	37,2	
10	58,8	51,1	62,4		
15	61,6	61,5			

Anm: Avser folkbokförda personer i åldern 20–64 år. Andelen sysselsatta avser personer som var registrerade som sysselsatta i november det aktuella året.

Källa: Statistiska centralbyrån (2017a).

Tabell 2
Andel individer med olika utbildningsnivå bland utrikes och inrikes födda

	Utbildningsnivå (procent)				
	Förgymnasial utbildning	Gymnasieutbildning	Eftergymnasial utbildning, kortare än 3 år	Eftergymnasial utbildning, 3 år eller längre	Uppgift saknas
Inrikes födda	10	47	16	27	0
Utrikes födda	20	33	14	26	7
Födda i					
Afghanistan	39	30	11	13	7
Irak	29	30	15	22	3
Somalia	52	29	7	5	7
Syrien	35	22	21	15	6

Anm: Avser folkbokförda personer i åldern 25–64 år 2016.

Källa: Statistiska centralbyrån (2017b).

ner med flyktingbakgrund är lågutbildade. Den låga utbildningen i kombination med att genomsnittsåldern bland de som invandrar är relativt hög gör det rimligt att ifrågasätta om enbart utbildningsinsatser är tillräckliga för att förbättra sysselsättningen i denna grupp.⁴ Även andra åtgärder är rimligen nödvändiga, vilket aktualiserar frågan om minimilönernas effekter på sysselsättningen för flyktingar.

2. Minimilönens effekter på sysselsättningen – vad säger forskningen?

Varken teori eller empiri ger entydiga svar på hur sysselsättningen påverkas av en minimilön. Men både teori och empiri pekar på att negativa sysselsätt-

⁴ Enligt Aldén och Hammarstedt (2016) uppgick genomsnittsåldern till 37 år bland de flyktingar som var 18 år eller äldre och blev folkbokförda i Sverige 2014.

ningseffekter av *höjda* minimilöner kan vara större i Sverige än i andra länder. När det gäller effekter av *sänkta* minimilöner finns emellertid betydligt mindre empiri att tillgå.

Några teoretiska utgångspunkter

Det finns flera teorier om hur sysselsättningen påverkas av en minimilön.⁵ I den perfekta konkurrens-modellen antas ingen enskild aktör ha något inflytande över lönebildningen i utgångsläget. Dessutom saknas rörlighets- och sökkostnader på arbetsmarknaden. Om en minimilön som är högre än jämviktslönen införs minskar efterfrågan på arbetskraft. Det uppstår ett utbudsöverskott på arbetsmarknaden och sysselsättningen minskar jämfört med läget utan minimilön.

Den sysselsättningsminskning till följd av en minimilön som förutspås i teorin om perfekt konkurrens är emellertid inte självklar. Om arbetsgivare genom exempelvis en dominerande position på arbetsmarknaden har möjlighet att påverka lönesättningen – vid s k uppköparmonopol eller monopson – är effekten på sysselsättningen av en minimilön tvetydig. Det klassiska exemplet på monopson är det lilla brukssamhället. Arbetsgivarens marknadsmakt i lönebildningen möjliggör en artificiellt låg lön – under marknadslönen vid perfekt konkurrens – varvid också sysselsättningen sjunker på grund av ett minskat utbud av arbetskraft. Enligt monopson-teorin medför införandet av en minimilön som inte överstiger den marknadsklarerande vid perfekt konkurrens en ökad sysselsättning.

Varken perfekt konkurrens-modellen eller den klassiska monopson-teorin kan betraktas som särskilt realistiska beskrivningar av hur arbetsmarknaden generellt fungerar. Mer moderna teorier fokuserar i stället på sökkostnader för både arbetstagare och arbetsgivare. Även dessa teorier förutsäger att en minimilön i vissa fall kan leda till ökad sysselsättning, eftersom arbetslösa kommer att söka mer intensivt efter jobb och arbetsgivare snabbare kan fylla sina vakanser.

Teorierna vi diskuterat bygger på olika antaganden och mekanismer och leder till delvis olika prediktioner. Men samtliga teorier förutsäger att en tillräckligt hög minimilön, som överstiger jämviktslönen vid perfekt konkurrens, alltid kommer att medföra en minskad sysselsättning. I sök- och matchningsmodellerna kommer den negativa effekten på sysselsättningen som beror på arbetsgivarnas minskade efterfrågan på arbetskraft att dominera över den sysselsättningshöjande effekten till följd av ett ökat arbetskraftsutbud.

Empiri

Teorierna ger således inte helt entydiga förutsägelser om i vilken riktning sysselsättningen kommer att påverkas av en minimilön. Storleken på effekterna följer förstås inte heller av teorin. Våra slutsatser om konsekvenserna för sysselsättningen måste därför bygga på empiri. De flesta studier härrör

⁵ Se t ex Björklund m fl (2014) eller Cahuc m fl (2014) för läroboksframställningar.

från USA och det finns även ett stort antal studier från Storbritannien, vilka är av särskilt metodologiskt intresse. Däremot finns få svenska studier på området.

Nästan alla amerikanska studier utnyttjar variationer i minimilönen mellan olika delstater för att identifiera sysselsättningseffekterna. Flera av de mest uppmärksammade studierna från 1990-talet, vilka jämförde utfallen i delstater som höjt minimilönen med utfallen i delstater utan någon höjning, visar att minimilönens nivå hade obetydliga effekter på sysselsättningen (se t ex Card 1992 samt Card och Krueger 1994). Andra studier med liknande metoder och data har emellertid funnit negativa effekter på sysselsättningen (se t ex Neumark och Wascher 1992). Under senare år har de empiriska ansatserna utvecklats. Forskarna har bl a diskuterat på vilket sätt man ska ta hänsyn till skillnader i delstaternas ekonomiska utveckling för att trovärdigt kunna isolera effekten av minimilönen på sysselsättningen (Allegretto m fl 2011; Neumark m fl 2014). Men den fortsatta metodutvecklingen på området har knappast lett till någon konsensus om sysselsättningseffekterna bland amerikanska ekonomer.

De brittiska studierna har fördelen att – i enlighet med läroboksmodellen – kunna analysera hur sysselsättningen påverkas av att en minimilön införs där en sådan tidigare saknats. Utvärderingarna av införandet av den nationella minimilönen 1999 pekar tämligen entydigt på små sysselsättningseffekter (se t ex Stewart 2002 och Machin m fl 2003), vilket också studier av senare höjningar indikerar (se t ex Dolton m fl 2012 och Stewart 2004).

Eftersom de förhandlade minimilönerna i Sverige är relativt höga kan vi utifrån de diskuterade teorierna förvänta oss större negativa sysselsättningseffekter än i länder som USA och Storbritannien, med avsevärt lägre minimilönebett, dvs minimilönens nivå i förhållande till det allmänna löneläget.⁶ Det finns alltså skäl att inte dra alltför långtgående slutsatser för Sveriges del från den internationella forskningen, som till stor del bygger på studier från just dessa två länder. Vad säger då den svenska forskningen? Även i denna finns skillnader i hur stora effekterna på sysselsättningen är. Men Arbetsmarknadsekonomiska rådet (2016) visar i sin genomgång av sex svenska studier att dessa i större utsträckning finner negativa effekter på sysselsättningen än vad som är fallet i den internationella forskningen (Edin och Holmlund 1994; Eliasson och Nordström Skans 2014; Forslund m fl 2014; Lundborg och Skedinger 2014; Skedinger 2006, 2015).

Arbetsmarknadsekonomiska rådet (2016) konstaterar också att små effekter på total sysselsättning i många fall döljer att minimilönens nivå inverkar negativt på utsatta grupper på arbetsmarknaden. En amerikansk studie som visar detta är Giuliano (2013), och för Sveriges del finns flera

⁶ USA och Sverige utgör två extrempunkter vad avser minimilönebettets storlek. Den relativa minimilönen i USA är omkring 35 procent av medianlönen medan den är omkring 60–70 procent av medianlönen i Sverige, beroende på avtalsområde (Arbetsmarknadsekonomiska rådet 2016). Vid den tidpunkt då de flesta studier gjordes i Storbritannien var även deras minimilön låg.

exempel. Forslund m fl (2014) analyserade fem olika avtalsområden och fann att minimilönens nivå hade en liten effekt på det totala antalet avslutade anställningar. Däremot drabbades personer med låga skolbetyg negativt av högre minimilön. Skedinger (2015) undersökte detaljhandeln och visade att högre minimilöner ledde till färre sysselsatta bland de lägst avlönade, medan sysselsättningen ökade bland högre avlönade. Om sysselsättningen bland de utsatta grupperna prioriteras finns det alltså anledning att fästa särskilt avseende vid dessa forskningsresultat. Sammansättningseffekterna talar för att minimilönerna borde differentieras betydligt mer avseende individegenskaper som är korrelerade med produktivitet än vad som är fallet i dag.

Kunskapsluckor i forskningen

Vi bedömer att det finns en betydande osäkerhet om hur sänkta minimilöner skulle fungera för flyktingar på den svenska arbetsmarknaden. Ett viktigt skäl till detta är att forskningen nästan uteslutande undersökt *höjningar* av minimilöner, medan sänkningar endast i liten utsträckning varit föremål för analys. Det finns en enkel förklaring till det – sänkningar av den nominella minimilönen förekommer sällan. De få studier som faktiskt undersöker förekomsten av asymmetrier tycks finna att sysselsättningseffekterna av sänkningar är *mindre* än effekterna av höjningar av motsvarande storlek (se bl a Kramarz och Philippon 2001, Falk m fl 2006 samt Skedinger 2006 för ett svenskt exempel).⁷

Enligt Falk m fl (2006), vars studie bygger på förändrade minimilöner inom ramen för ett kontrollerat laboratorieexperiment, kan asymmetrin bero på att minimilönen påverkar reservationslönen, dvs den lägsta lön man kan tänka sig att arbeta för. Minimilönen kan uppfattas som en lägsta ”skälig lön” på arbetsmarknaden och denna uppfattning anpassas snabbare uppåt än nedåt när minimilönen förändras, varför även de faktiska lönerna påverkas på motsvarande sätt. Reservationslönen påverkas troligen även av generositeten i det sociala skyddsnätet (vilket inte Falk m fl 2006 beaktar i sin analys). En sänkt minimilön med oförändrat kommunalt försörjningsstöd kan därför leda till begränsade sysselsättningseffekter.

Även om minimilönen har en stark generell påverkan på reservationslönen är det inte säkert att denna effekt är lika påtaglig för flyktingar som för andra, mer etablerade grupper på arbetsmarknaden. Normen för ”skälig lön” bland flyktingar kan influeras av tidigare erfarenheter från ursprungslandet och därför ligga betydligt lägre. Samtidigt är det möjligt att flyktingars reservationslön i högre grad påverkas av det kommunala försörjningsstödet än vad som är fallet för andra grupper, vilket är en motverkande effekt på sysselsättningen.

En annan kunskapslucka utgörs av det faktum att endast få internationella studier och ingen av de svenska undersöker *långsiktiga* sysselsättnings-

⁷ Kramarz och Philippon (2001) undersöker effekter av förändrade totala arbetskraftskostnader för individer med minimilön, dvs inklusive sociala avgifter.

effekter av minimilöner, utan enbart kortsiktiga. Mycket talar dock för att sysselsättningseffekterna är större på lång än på kort sikt då det tar tid för arbetsgivarna att anpassa sin användning av maskiner och utrustning till förändrade arbetskraftskostnader.

Således kan vi konstatera att det existerande forskningsläget ingalunda utesluter att sänkta minimilöner har potential att öka sysselsättningen bland nyanlända flyktingar. Flera resultat indikerar att sänkta minimilöner skulle kunna ge utsatta grupper ökad sysselsättning. Men osäkerheten är stor, inte minst på grund av att få forskningsresultat faktiskt avser sänkning av minimilöner och att dessa studier dessutom pekar på att sänkningar har mindre sysselsättningseffekter än höjningar.

3. Experiment om minimilöner

En betydelsefull fördel med experiment, i förhållande till de observationsstudier som dominerar i den empiriska forskningen om minimilöners effekter, är att man helt exogent kan införa (eller höja eller sänka) en minimilön, vilket underlättar identifieringen av orsakssamband. Skulle ett regelrätt experiment kunna bidra till ökad kunskap om hur sänkta minimilöner fungerar i praktiken? Innan vi drar några närmare slutsatser om detta är det på sin plats med en diskussion om den redan existerande, men mycket knapphändig, experimentella forskningen om effekterna av minimilöner. Det finns två typer av sådana experiment: laboratorieexperiment och fältexperiment.

I laboratorieexperiment har man, såsom i studien av Falk m fl (2006) om påverkan på reservationslöner, huvudsakligen belyst hur minimilöner influerar arbetstagares attityder och beteende – inte arbetsgivares. Exempelvis finner Falk m fl (2006), Owens och Kagel (2010) och Dittrich m fl (2014) att införandet av en minimilön på det viset ”spiller över” till högre löner och bidrar till ett allmänt högre löneläge. Owens och Kagel (2010) visar även på ett positivt samband mellan minimilönens nivå och de anställdas arbetsprestationer. De mekanismer som kartläggs i laboratorieexperimenten är inte lätta att fånga i observationsstudier och kan ha en indirekt påverkan på sysselsättningen. Emellertid är direkta effekter via arbetsgivares efterfrågan på arbetskraft mer svåråtkomliga i laboratorieexperimenten, där deltagarna vanligtvis har begränsad erfarenhet av att fatta ”riktiga” anställningsbeslut.

Fältexperiment som involverar arbetsgivare kan potentiellt förbättra våra kunskaper om de direkta sysselsättningseffekterna av förändrade minimilöner. Såvitt vi känner till finns endast en sådan studie för närvarande, nämligen Horton (2017). Han utnyttjar ett mycket omfattande datamaterial från en internet-plattform på den amerikanska arbetsmarknaden, där arbetsgivare lägger upp vakanser – för projektjobb med ofta kort varaktighet och som kan utföras utanför företaget – och arbets sökande föreslår en timlön för varje jobb. För ett slumpmässigt urval av jobben infördes en vid

första påseende osynlig ”minimilön”, som fungerade på så sätt att arbetssökande som föreslog en lägre lön än ”minimilönen” automatiskt ombads att höja den tills den lägsta ”tillåtna” lönen uppnåtts.

Horton (2017) finner endast en blygsam minskning av antalet rekryteringar när ”minimilönen” infördes, vilket är konsistent med de små effekter på sysselsättningen som framkommit i många andra amerikanska studier. Men de negativa sammansättningseffekter som tidigare diskuterats av Arbetsmarknadsekonomiska rådet (2016) framkommer desto tydligare. De företag vars rekryteringsbeslut begränsades av ”minimilönen” anställde mer produktiva individer, vilket bl a indikeras av att de haft en högre lön än andra på tidigare jobb. Dessa individer kunde avsluta projekten snabbare, varför också det totala antalet arbetstimmar föll trots den begränsade effekten på antalet rekryteringar.

Ett minimilöneexperiment i Sverige

Ett konkret förslag på hur parterna på den svenska arbetsmarknaden skulle kunna bidra till att förbättra kunskaperna om minimilönernas sysselsättningseffekter vore ett regelrätt fältexperiment.⁸ Genom att genomföra ett experiment kan minimilönen höjas eller sänkas i vissa slumpmässigt valda företag eller regioner på ett sätt som minskar osäkerhetsfaktorerna i observationsstudierna. Kunskapsläget om minimilönernas effekter på sysselsättningen skulle därmed lyftas till en betydligt högre nivå.

Vi avser inte att här presentera något detaljerat förslag på utformning av fältexperimentet – det bör ske i samarbete mellan arbetsmarknadens parter och forskare. I stället diskuterar vi begränsningar och möjligheter med ett sådant experiment.

En vanlig invändning mot experiment är att den externa validiteten inte är självklar, dvs att det är osäkert i vilken utsträckning vi kan dra slutsatser för andra populationer än den undersökta. Denna kritik bör tas på allvar, men man bör komma ihåg att den i lika hög grad är tillämplig på det stora antal observationsstudier som bygger på analyser av specifika regioner och branscher. Fördelen med ett experiment, som vi ser det, är snarare att det möjliggör analys av aspekter som är svåra att kartlägga i en observationsstudie. Det är framför allt två aspekter som vi tror att experiment bättre kan belysa. För det första innebär ett experiment som innehåller både sänkningar och höjningar av minimilönen att vi får mer kunskap om eventuella asymmetrier i anpassningen av sysselsättningen. Därmed skulle vi också avsevärt underlätta en bedömning av hur sänkta minimilöner för nyanlända och andra personer med svårigheter på arbetsmarknaden skulle fungera i praktiken. För det andra är det önskvärt att experimentet har olika långa löptider för att ge information om effekter på kort respektive lång sikt.

Bland arbetsmarknadens parter kan det finnas ett motstånd mot att låta arbetsplatser inom samma avtalsområde få olika avtalade löneökningar,

⁸ Experimentet har tidigare diskuterats mycket kortfattat av Hammarstedt och Skedinger (2016).

då det strider mot allmänt omfattade principer om likabehandling. Men faktum är att sådana inslag av olika behandling förekommit i tidigare kollektivavtal. Ett exempel är 2007 års avtal mellan Kommunal och Sveriges Kommuner och Landsting/Pacta, där man kom överens om ett extra löneökningstrymme för varje kvinna med en månadslön under 20 000 kr (se Forslund m fl 2014). Utrymmet skulle fördelas lokalt och var inte bundet till enskilda individer med löner under denna nivå.

4. Avslutande kommentarer

Vi har i denna artikel belyst flyktingarnas arbetsmarknadssituation och kartlagt kunskapsläget beträffande effekterna av förändrade minimilöner. För svenskt vidkommande pekar både teori och empiri på att höjningar av minimilöner varit förbundna med negativa sysselsättningseffekter, särskilt för utsatta grupper. Vi vet betydligt mindre om vilka effekter sänkningar av minimilöner skulle föra med sig och vi föreslår därför att fältexperiment genomförs.

Flera förslag om sänkta löner för utsatta grupper har framförts i debatten, men dessa initiativ saknar experimentella inslag. Så lanserade LO i början av 2017 ett förslag om s k utbildningsjobb (LO 2017). Förslaget går ut på att nya jobb skapas med lägre löner än i kollektivavtalen för arbetslösa personer mellan 25 och 45 år med en utbildningsnivå motsvarande antingen nioårig grundskola eller gymnasieutbildning som inte når upp till fullföljd svensk gymnasieutbildning. Jobben ska kombineras med utbildning. Allianspartierna presenterade under sommaren samma år ett gemensamt förslag om en ny anställningsform med lägre löner än i kollektivavtalen (Olsson 2017). Enligt förslaget ska arbetsgivare kunna betala 70 procent av kollektivavtalad lön med helt slopad arbetsgivaravgift till nyanlända och ungdomar upp till 23 år under maximalt tre år. Av arbetstiden ska 30 procent ägnas åt utbildning, men utan att arbetsgivaren åläggs ansvar för den.

Förhandlingarna mellan LO och Svenskt Näringsliv om sänkta löner för att underlätta etableringen på arbetsmarknaden strandade under våren 2017 och Alliansens förslag om en ny anställningsform har avvisats av LO och Socialdemokraterna. Men förr eller senare kommer antagligen någon form av avtal mellan arbetsmarknadens parter som innebär sänkta löner för nyanlända och andra utsatta grupper att sjösättas. Vi anser att ett sådant initiativ bör innehålla experimentella inslag av ovan skissad typ. Det kommer ofrånkomligen att uppstå en diskussion om hur utfallen av de särskilda avtalen ska tolkas och en experimentell ansats kommer att bidra till större samsyn mellan parterna i detta avseende.

Integrationen av nyanlända på arbetsmarknaden måste förbättras. En åtgärd som presenterats för att underlätta integration är att sänka minimilöner. Men kunskaperna kring förändrade minimilöners effekter på nyanländas sysselsättning behöver förbättras. Som framgått av vår diskus-

sion kommer ett fältexperiment inte att ge något slutgiltigt svar på vilka sysselsättningseffekter svenska minimilöner har. Det kan inte heller någon annan enskild studie göra. Däremot kan ett sådant experiment avsevärt öka våra kunskaper om effekter som är svårutforskade på annat sätt. Fältexperiment om minimilöner bör genomföras och betraktas som ett värdefullt komplement till annan empirisk forskning, såsom redan är fallet inom andra områden av policyrelevant nationalekonomi.

Aldén, L och M Hammarstedt (2015), "Utrikes födda på 2000-talets arbetsmarknad – en översikt och förklaringar till situationen", *Ekonomisk Debatt*, årg 43, nr 3, s 77–89.

Aldén, L och M Hammarstedt (2016), "Flyktinginvandring – sysselsättning, förvärvsinkomster och offentliga finanser", *Studier i finanspolitik*, 2016:1, Finanspolitiska rådet, Stockholm.

Aldén, L och M Hammarstedt (2017), "Sysselsättningen bland flyktingar måste öka", *Dagens Samhälle*, 21 april 2017.

Allegretto, S A, A Dube och M Reich (2011), "Do Minimum Wages Really Reduce Employment? Accounting for Heterogeneity and Selectivity in State Panel Data", *Industrial Relations*, vol 50, s 205–240.

Arbetsmarknadsekonomiska rådet (2016), *Arbetsmarknadsekonomisk rapport – dags för större lönespridning?*, Stockholm.

Björklund, A, P-A Edin, P Fredriksson, B Holmlund och E Wadensjö (2014), *Arbetsmarknaden*, SNS Förlag, Stockholm.

Cahuc, P, S Carcillo och A Zylberberg (2014), *Labor Economics*, MIT Press, Cambridge, MA.

Card, D (1992), "Do Minimum Wages Reduce Employment? A Case Study of California, 1987–89", *Industrial and Labor Relations Review*, vol 46, s 38–54.

Card, D och A B Krueger (1994), "Minimum Wages and Employment: A Case Study of the Fast-Food Industry in New Jersey and Pennsylvania", *American Economic Review*, vol 84, s 772–793.

Dittrich, M, A Knabe och K Leipold (2014), "Spillover Effects of Minimum Wages in Experimental Wage Negotiations", *CESifo Economic Studies*, vol 60, s 780–804.

Dolton, P, C Rosazza-Bondibene och J Wadsworth (2012), "Employment, Inequality and the UK National Minimum Wage over the Medium-Term", *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, vol 74, s 74–106.

Edin, P-A och B Holmlund (1994), *Arbetslösheten och arbetsmarknadens funktionssätt*, bilaga 8 till 1994 års Långtidsutredning, Fritzes, Stockholm.

Eliasson, T och O Nordström Skans (2014), "Negotiated Wage Increases and the Labor Market Outcomes of Low-Wage Workers: Evidence from the Swedish Public Sector", working paper 2014:10, IFAU, Uppsala.

Falk, A, E Fehr och C Zehnder (2006), "Fairness Perceptions and Reservation Wages: The Behavioral Effects of Minimum Wage Laws", *Quarterly Journal of Economics*, vol 121, s 1347–1381.

Forslund, A, L Hensvik, O Nordström Skans, A Westerberg och T Eliasson (2014), "Avtalslöner, löner och sysselsättning", IFAU-rapport 2014:8, Uppsala.

Giuliano, L (2013), "Minimum Wage Effects on Employment, Substitution and the Quality of Teenage Labor Supply: Evidence from Personnel Data", *Journal of Labor Economics*, vol 31, s 155–194.

Hammarstedt, M och P Skedinger (2016), "Gör experiment med minimilöner", *Svenska Dagbladet*, 22 november 2016.

Horton, J J (2017), "Price Floors and Employer Preferences: Evidence from a Minimum Wage Experiment", manuskript, Leonard N Stern School of Business, New York University.

Kramarz, F och T Philippon (2001), "The Impact of Differential Payroll Tax Subsidies on Minimum Wage Employment", *Journal of Public Economics*, vol 82, s 115–146.

Lindbeck, A och M Persson (2017), "Missvisande att hävda att integrationen blivit bättre", *Dagens Nyheter*, 1 april 2017.

LO (2017), "LO:s förslag om utbildningsjobb för stärkt etablering", LO, Stockholm.

Lundborg, P och P Skedinger (2014), "Minimum Wages and the Integration of Refugee Immigrants", working paper 1017, IFN, Stockholm.

Machin S, A Manning och L Rahman (2003), "Where the Minimum Wage Bites Hard: Introduction of Minimum Wages to a Low Wage Sector", *Journal of the European Economic Association*, vol 1, s 154–180.

Neumark, D, J M I Salas och W Wascher (2014), "Revisiting the Minimum Wage-

REFERENSER

Employment Debate: Throwing out the Baby with the Bathwater?”, *Industrial and Labor Relations Review*, supplement, vol 67, s 608–648.

Neumark, D och W Wascher (1992), ”Employment Effects of Minimum and Subminimum Wages: Panel Data on State Minimum Wage Laws”, *Industrial and Labor Relations Review*, vol 46, s 55–81.

Olsson, H (2017), ”Alliansens låglönejobb avvisas av LO”, *Dagens Nyheter*, 16 augusti 2017.

Owens, M F och H Kagel (2010), ”Minimum Wage Restrictions and Employee Effort in Incomplete Labor Markets: An Experimental Investigation”, *Journal of Economic Behavior and Organization*, vol 73, s 317–326.

Skedinger, P (2006), ”Minimum Wages and Employment in Swedish Hotels and Restau-

rants”, *Labour Economics*, vol 13, s 259–290.

Skedinger, P (2015), ”Employment Effects of Union-Bargained Minimum Wages: Evidence from Sweden’s Retail Sector”, *International Journal of Manpower*, vol 36, s 694–710.

Statistiska centralbyrån (2017a), ”Registerdata för integration”, databas, www.scb.se.

Statistiska centralbyrån (2017b), ”Befolkningens utbildning”, databas, www.scb.se.

Stewart, M B (2002), ”Estimating the Impact of the Minimum Wage Using Geographical Wage Variation”, *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, vol 64, s 583–605.

Stewart, M B (2004), ”The Impact of the Introduction of the UK Minimum Wage on the Employment Probabilities of Low-Wage Workers”, *Journal of the European Economic Association*, vol 2, s 67–97.